

Efekty zagranicznych staży bibliotekarzy. Publikacje i prezentacje pracowników Biblioteki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie

Renata Ciesielska-Kruczek

Biblioteka Instytut Neofilologii - Sekcja angielska. Uniwersytet Pedagogiczny
im. KEN w Krakowie

*Dlaczego warto wyjeżdżać na wyjazdy studyjne?
Aby spojrzeć na swoją rzeczywistość zawodową
przez pryzmat odmiennych doświadczeń. [...] Po to, aby wrócić zawodowo odmienionym.
Aby otworzyć kolejne drzwi i ruszyć z miejsca. [1]*

Streszczenie

Program Erasmus, wspierający międzynarodową współpracę szkół wyższych i ułatwiający mobilność studentów i pracowników uczelni, w trakcie trzydziestu lat swojej działalności doczekał się licznych opracowań. W artykule zostanie dokonana analiza treści publikacji i prezentacji za lata 2010-2016, które były efektem zagranicznych staży pracowników Biblioteki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Zakresy tematyczne opisane w publikacjach obejmują dzieje bibliotek, ich architekturę, wyposażenie wnętrz, usługi, działalność naukową, ofertę dydaktyczną, a także formy uczestnictwa odbytych staży oraz ocenę, wrażenia i porównania.

Słowa kluczowe

program Erasmus, staże biblioteczne, publikacje i prezentacje, kwalifikacje, rozwój osobowy, biblioteki akademickie

Program Erasmus, który zapoczątkował swoją działalność w 1987 roku jako międzynarodowy program wymiany studentów, przez lata swojej aktywności poszerzał oddziaływanie i kategorie beneficjentów. Formuła Erasmus Plus (2014-2020), umożliwia indywidualny rozwój nauczycielom akademickim, pracownikom uczelni, studentom, nauczycielom, uczniom, a głównym celem jest „pomoc w kształtowaniu kompetencji kluczowych wśród studentów i kadry, w tym kompetencji uczenia się przez całe życie, kompetencji językowych oraz międzykulturowych czy wykorzystywania technik informacyjno-komunikacyjnych, a więc kompetencji, bez których niemożliwe jest przystosowanie się do szybko zmieniającej się rzeczywistości społecznej i ekonomicznej”. [2] Program kształtuje osobowość uczestników, uczy samodzielności, umiejętności podejmowania decyzji, komunikowania się, pozwala na nawiązanie przyjaźni międzynarodowych oraz spojrzenie na świat z perspektywy innych kultur i odmiennych doświadczeń.

Doświadczenia zdobyte przez bibliotekarzy Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie podczas pobytów zagranicznych kształtują w tej grupie zawodowej umiejętność skutecznej współpracy, poszerzają fachową wiedzę, otwierają na nowe wyzwania oraz inspirują do działalności publicystycznej. Z zawodowego punktu widzenia nawiązane kontakty umożliwiają pracownikom bibliotek poznanie bibliotekarstwa zagranicznego, natomiast rozpatrywane w szerszej perspektywie rozwijają ich wiedzę i kompetencje kulturowe o wizytowanym kraju, podnoszą kwalifikacje językowe.

Cel, zakres i analiza treści publikacji

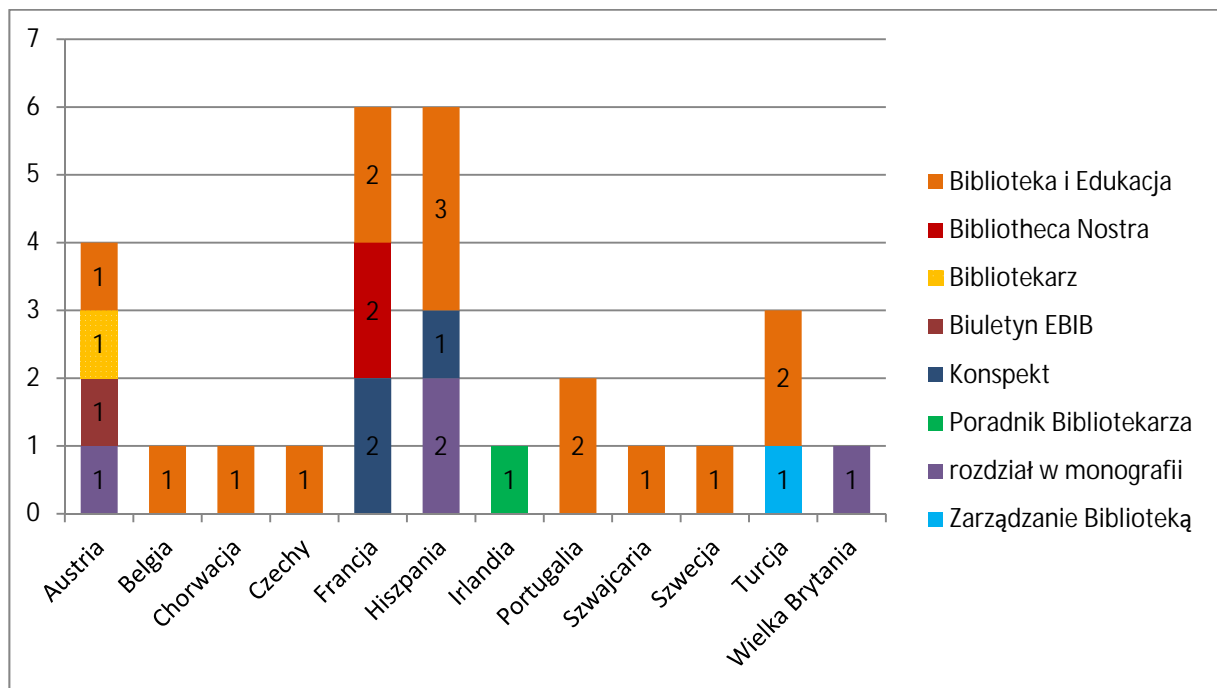
Odbycie zawodowego stażu w ramach programu Erasmus to przygoda, ale i niezmiernie ciężka praca. Przygotowanie wymaga strategicznego planowania, gromadzenia informacji, lektury źródeł, analizy zawartości witryn internetowych, studiowania historycznych i kulturowych opracowań. W trakcie wyjazdu zagranicznego istotna jest obserwacja oraz rejestracja rozmów i dyskusji, które stanowią inspirację dla kolejnego etapu - opracowania prezentacji lub opublikowania artykułu czy rozdziału w monografii.

W latach 2011–2016 bibliotekarze UP byli autorami opisów staży w zagranicznych bibliotekach w 24 tekstach (przy czym 6 artykułów powstało we współpracy dwóch lub więcej autorów, pozostałe są jednoautorskie) w sześciu czasopismach z zakresu bibliotekoznawstwa: „Biblioteka i Edukacja”, „Bibliotekarz”, „Bibliotheca Nostra”, „Biuletyn EBIB”, „Poradnik Bibliotekarza”, „Zarządzanie Biblioteką” oraz jednym piśmie popularnonaukowym „Konspekt. Pismo Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie”. Cztery z wymienionych znajdują się na liście czasopism punktowanych MNiSW.

Stosunek artykułów wydanych w czasopismach elektronicznych do tradycyjnych wynosi 16:8 na korzyść e-czasopism, których największą zaletą jest szybkość dystrybucji treści. Publikując teksty w ogólnodostępnych czasopismach internetowych, autorzy eliminują wszelkie bariery dostępu do fachowych informacji. Rezultaty obserwacji upowszechnione zostały również w czterech rozdziałach dwóch monografii. [3]

2 | *Efekty zagranicznych staży bibliotekarzy. Publikacje i prezentacje pracowników Biblioteki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Renata Ciesielska-Kruczek, Biblioteka Instytutu Neofilologii - Sekcja angielska. Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie*

W analizowanych latach bibliotekarze odbyli staże w 21 ośrodkach uniwersyteckich w 14 europejskich krajach: Austrii (Wiedeń, Krems), Belgii (Liège), Chorwacji (Split, Zadar), Czechach (Praga), Francji (Paryż), Grecji (Rethymnon), Hiszpanii (Almeria, La Laguna, Las Palmas de Gran Canaria, Sewilla, Valladolid), Irlandii (Dublin), Litwie (Wilno), Norwegii (Stavanger), Portugalii (Coimbra, Azory), Szwajcarii (Zürich), Turcji (Stambuł), Wielkiej Brytanii (Londyn). Autorami są zarówno bibliotekarze z długoletnim stażem zawodowym, jak i osoby rozpoczynające pracę w zawodzie, których różne spojrzenia, opisane doświadczenia i obserwacje są niezmiernie cenne.

Tab. 1. Liczba artykułów i rozdziałów monograficznych opublikowanych w latach 2010-2016 o bibliotekach poszczególnych krajów w analizowanych czasopismach. Oprac. własne.

Staże w ramach programu Erasmus stanowią wyjątkową okazję do poznania bibliotek, szkolnictwa wyższego, kultury i historii krajów goszczących. Do najważniejszych i najczęściej wymienianych korzyści wynikających z udziału w programie należą: pogłębienie wiedzy i zdobywanie nowych doświadczeń, podnoszenie kompetencji językowych, możliwość poznania różnorodności europejskich kultur, nawiązywanie interesujących i inspirujących kontaktów, rozbudzenie w sobie nowych ambicji i większej motywacji do dalszego zawodowego i osobistego rozwoju. To także nauka zaradności życiowej, przedsiębiorczości, kreatywności, samodzielności i dobrej organizacji wyjazdu.

Wymiana pracowników uczelni zbliża ludzi z różnych krajów, pomaga przełamywać wzajemne uprzedzenia i stereotypy, pozwala nawiązywać współpracę międzynarodową. Erasmus nie jest już postrzegany jedynie jako program unijny, lecz także jako zjawisko społeczne i kulturowe. W 95% analizowanych artykułów, głównie w akapicie wstępnym, autorzy przedstawiają kraj, miasto i goszczącą ich uczelnię. Warto zwrócić uwagę na korzyści „Stanowią one bowiem niepowtarzalną okazję do poznania systemów pracy w innych ośrodkach uniwersyteckich w Europie. Ale nie tylko - zwiedzanie europejskich miast podczas szkolenia dalekie jest od typowego turystycznego wyjazdu. Pozwala na bliższe poznanie danego miejsca dzięki dodatkowym informacjom udzielanym przez gospodarzy - takim, których nie znajdziemy w przewodnikach.” [4] Staże zawodowe i naukowe umożliwiają bibliotekarzom gromadzenie doświadczeń i realizację założeń programu „Uczenie się przez całe życie”.

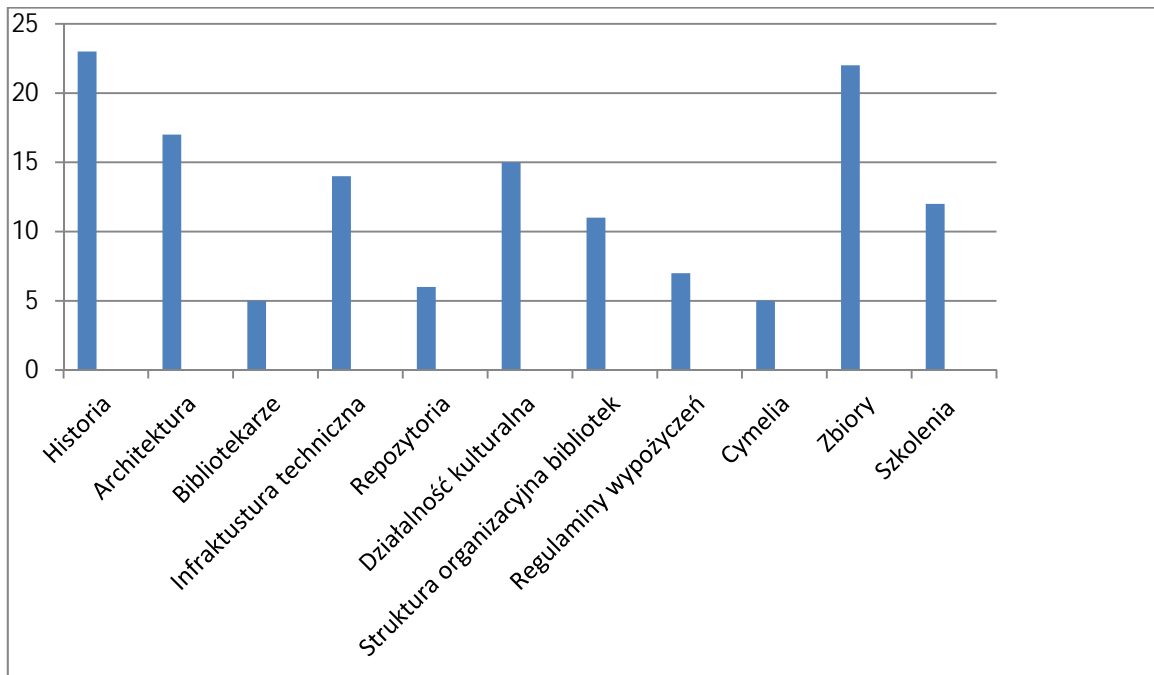
Przedstawiając biblioteki, autorzy nakreślają ich historię oraz dzieje uczelni, w strukturach której się mieści (87,5%). Istotnym elementem zawartości treści artykułów są opisy architektury budynków (75%) i aranżacji wnętrz (62,5%), organizacji przestrzeni, w tym pomieszczenia do pracy indywidualnej lub grupowej oraz struktura organizacyjna bibliotek, które są przedstawione w 50% analizowanych tekstów.

Wiadomości, statystyka, fakty uzupełniane są w tekstach o ciekawostki związane z architekturą bibliotek: budynki, które wcześniej były więzieniami [5], fabrykami tytoniu [6] lub strukturą organizacyjną, zwłaszcza nowymi jednostkami, jak np. Testoteka, która „wspiera działania edukacyjne oraz badawcze, zapewnia infrastrukturę, dostęp do przyrządów pomiarowych oraz instrumentów oceny psychologicznej” [7] utworzona w Bibliotece Wydziału Psychologii i Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu w Coimbrze.

Bibliotekarze podkreślają, że o historii uczelni opowiadają pośrednio cenne zbiory tworzące trzon bibliotecznych kolekcji rękopisów i starodruków. **Profil i zakres gromadzonych zbiorów** przedstawiają wszystkie artykuły, jednak tylko w 30% opisano cymelia. Zabytkowe zbiory, a zwłaszcza unikatowe egzemplarze stanowią cenne źródło badań. Bibliofilskie kolekcje i ich przechowywanie są niezmiennie istotnym punktem zainteresowań autorów. „Wśród cymeliów zbiorów biblioteki Ulg znajduje się cenne polonicum - pierwsze wydanie dzieła Mikołaja Kopernika *De revolutionibus orbium coelestium* z adnotacjami i komentarzami, gratka dla specjalistów i badaczy proveniencji”. [8] Zabytkowe zbiory współcześnie uzupełniają usługi bibliograficzne i informacyjne, a przy ich opisach omawiana jest tematyka ich udostępniania, zwłaszcza rzadkich kolekcji oraz kwestia egzemplarza obowiązkowego.

Artykuły wnoszą nowe spojrzenie na **usługi biblioteczne**, czytelnictwo, zmiany w postrzeganiu komunikacji międzyludzkiej, wreszcie komunikacji naukowej i dostępie do informacji. Opisywane są usługi (np. internetowa usługa informacyjna „Zapytaj bibliotekarza”), oferta wypożyczeń międzybibliotecznych, formy propagowania działalności naukowej przez organizację konferencji, seminariów, warsztatów oraz przedsięwzięcia kulturalne realizowane poprzez wystawy, konkursy, festiwale. Podejmowane inicjatywy skierowane są do różnych grup odbiorców: środowiska bibliotekarskiego, akademickiego, młodzieży i dzieci lub użytkowników z najbliższego otoczenia uczelni.

4 | Efekty zagranicznych staży bibliotekarzy. Publikacje i prezentacje pracowników Biblioteki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Renata Ciesielska-Kruczek, Biblioteka Instytutu Neofilologii - Sekcja angielska. Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Tab. 2. Zawartość tematyczna wybranych treści artykułów. Oprac. własne.

Szkolenia stanowią stały, niezmiernie istotny element procesu dydaktycznego wszystkich bibliotek. Większość opisanych instytucji, wykorzystując Internet jako narzędzie edukacji zdalnej, zamieszcza na swoich stronach domowych przewodniki, samouczki, instrukcje, poradniki, które stanowią uzupełnienie bezpośredniej pracy z użytkownikiem. Zakres działalności edukacyjnej placówek jest dostosowany do konkretnych potrzeb studentów i pracowników nauki np. „Szkolenia odbywają się w formie wycieczek z przewodnikiem, kursów na temat OPAC, kursów na temat elektronicznych zasobów informacyjnych (baz danych, czasopism elektronicznych itp.), kursów z informacji naukowej.” [9]

Oferta tematycznych szkoleń wykazuje dobre rozeznanie, umiejętność przewidywania potrzeb oraz dostosowanie programów do poziomu wymaganego przez użytkownika, bowiem dla biblioteki istotne jest nauczenie użytkownika metod wyboru i selekcji informacji. Specjalistyczne kursy dotyczą: źródeł informacji (baz danych, zasobów cyfrowych, repozytoriów), bibliografii, podnoszenia wskaźnika cytowań publikacji naukowych (dla nauczycieli akademickich i naukowców). Instytucje skutecznie promują oferty szkoleń, wykorzystując współczesne techniki marketingu, blogi, portale społecznościowe lub „Ekrany informacyjne zostały zainstalowane w 2009 r. i od tego czasu wyemitowano 530 reklam, przewodników, informatorów oraz 16 filmów, które promują zasoby i usługi biblioteki. Biblioteka dba, aby przekazywane treści oferowanych kursów, stypendiów, nagród, usług oraz informacje o wydarzeniach kulturalnych były aktualne, różnorodne i ciekawe dla odbiorcy.” [10]

Temat **bibliotek cyfrowych**, oferujących dostęp do zabytków piśmiennictwa oraz dokumentów z zakresu dziedzictwa danych krajów, który został omówiony w artykułach, dotyczy ich tworzenia i funkcjonowania, zasad digitalizacji, udostępniania najważniejszych wydań tekstów literackich i naukowych, dokumentów historycznych, czasopism, grafik, fotografii, nut, map. Autorzy pracujący w Oddziale Obsługi Informatycznej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego zwrócili uwagę na wsparcie informatyczne: „Biblioteka Uis wykorzystuje głównie komercyjne oprogramowanie, a wsparcie informatyczne jest realizowane przez ogólnouczelnianą jednostkę IT. Ciekawym rozwiązaniem jest informatyczna pomoc dla czytelników świadczona przez asystentów informatycznych, którymi są studenci Uniwersytetu w charakterystycznych czerwonych T-shirtach.” [11]

Repozytoria uczelniane, których podstawowym zadaniem jest prezentowanie działalności badawczej naukowców społecznościom naukowym i udostępnianie wyników tej działalności w formie publikacji, raportów czy też rozpraw doktorskich, a także informacji o kierunkach badań, zostały przedstawione w 37% analizowanych tekstów. W tworzeniu repozytoriów istotna jest współpraca bibliotek z uczelniami w zakresie określenia zasad i polityki swobodnego i powszechnego dostępu do publikacji naukowych zarówno na poziomie europejskim, jak i poszczególnych krajów.

Każdy pobyt za granicą niewyobrażalnie poszerza horyzonty, umożliwia dokonywanie analiz, wykorzystanie metody porównań do zdobytych podczas staży doświadczeń: „Zasadniczym celem dziesięciodniowej wizyty było porównanie działalności systemu informacyjno-bibliotecznego pomiędzy instytucjami partnerskimi, choć nie brakło również możliwości konfrontacji realiów pracy i życia na tym odległym skrawku Europy z tym, czego doświadczyć można na co dzień w Polsce.” [12]

Zmiana otoczenia jest dodatkową okazją do obserwacji, wyjścia poza pewne schematy, a każdy zainteresowany zwraca uwagę na istotne dla siebie treści: „Na uznanie zasługuje natomiast proces *pre-scanningu*, tzn. etap przygotowania i zabezpieczenia [...] materiałów i dokumentów przed samym procesem digitalizacji.” [13] Powyższa wypowiedź sformułowana przez bibliotekarzy cyfrowych uzmysławia zastosowanie strategii i planowanie procesu digitalizacji, techniki dokumentującej kulturowe dziedzictwo.

W 1/4 analizowanych tekstów opisano dostęp do specjalistycznego wyposażenia, umożliwiającego naukę i pracę **osobom niepełnosprawnym**: stanowiska ze sprzętem dedykowanym osobom niewidomym i niedowidzącym, odtwarzacze książek mówionych zapisane na kartach elektronicznych (typu Compact Flash), urządzenia umożliwiające zapoznanie się z tekstami dzięki zeskanowaniu, a następnie odsłuchaniu wybranego utworu. Otrzymane w ten sposób pliki dźwiękowe czytelnik może skopiować na własny nośnik i odtwarzać również poza biblioteką. Autorki artykułu o bibliotekach w Stambule wymieniają: „udogodnienia dla osób niewidomych: dźwiękoszczelne kabiny do samodzielnej pracy i do nagrywania audiobooków, drukarki brajlowskie i komputery ze specjalnym oprogramowaniem”. [14]

Niestety w artykułach niewiele jest informacji o samych **bibliotekarzach**. Podawana jest zazwyczaj ilość pracowników bibliotek, poszczególnych działów lub wolontariuszy. Szkoda, bo zapoznanie się z zakresem obowiązków zagranicznych pracowników mogłoby być szansą nawiązania współpracy partnerskiej. Ciekawym byłoby poznanie systemów pracy w bibliotekach, których organizacja często polega na działaniach zespołów zajmujących się poszczególnymi zagadnieniami. Teksty przedstawiają prowadzone przez bibliotekarzy blogi oraz portale społecznościowe, które swym zasięgiem informacyjnym przetamują bariery przestrzenne.

Współczesne biblioteki zapewniają warunki do studiowania i spotkań, a dzięki **ofercie kulturalnej** stają się ośrodkami intelektualnego życia danej społeczności. Szczególną formą kontaktu z czytelnikiem są **wystawy biblioteczne** prezentujące: rękopisy, inkunabuły, stare druki oraz cenne kolekcje stanowiące skarby dziedzictwa narodowego poszczególnych krajów. Tradycyjne ekspozycje uzupełniają zamieszczone na stronach domowych bibliotek **wystawy wirtualne**, dokumentujące wydarzenie. Zagraniczne wyjazdy bibliotekarzy stały się też inspiracją do zorganizowania wystawy w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego pt. „Bibliotekarze podróżują” opisanej w dziale sprawozdania w „Bibliotece i Edukacji”. [15]

Odpowiedni harmonogram pozwala uczestnikom w trakcie wyjazdu poznać znacznie więcej bibliotek. Przykładem mogą być publikacje przedstawiające biblioteki innych typów, np. Francuską Bibliotekę Narodową [16], Austriacką Bibliotekę Narodową w Wiedniu [17], Bibliotekę Publiczną w Wiedniu [18] lub najstarszą bibliotekę publiczną w Irlandii - Bibliotekę Marsha w Dublinie [19].

Formy uczestnictwa: *job shadowing* lub Staff Mobility Week

Dostosowanie programów do indywidualnych zainteresowań odwiedzających bibliotekarzy, stanowisk pracy, pełnionych funkcji, przydzielonych zadań skutkuje wysoką oceną i efektywnością pobytów. Szczegółowy opis przebiegu stażu w formie codziennej relacji został zastosowany tylko w jednym artykule, dotyczącym Centrum Informacyjnego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zurychu.[20] Najczęściej autorzy skrótowo przedstawiają charakter pobytu: „W ciągu pięciodniowych dniowych praktyk w Pedagogische Hochschule najwięcej czasu spędziłam na zapleczu na tak zwanym *job shadowing* - podglądając, jak wygląda realizacja zamówień międzybibliotecznych.” [21] Obserwacje w trakcie krótkiego, zazwyczaj tygodniowego pobytu w wybranej placówce mają na celu wymianę doświadczeń, zdobycie umiejętności i wiedzy oraz nawiązanie współpracy mogącej zaowocować wspólnymi projektami, a forma *job shadowing* pozwala właśnie na taką analizę, porównanie, dociekanie.

Z kolei Staff Mobility Week, czyli tematyczne zjazdy pracowników szkół wyższych z całej Europy gwarantują uczestnikom jeszcze inne możliwości - pozwalają na dyskusje i wymianę doświadczeń kilkudziesięciu przedstawicieli z różnych krajów. „Staż w bibliotece Uniwersytetu Karola w Pradze okazał się inspirującym i ciekawym doświadczeniem zawodowym, na co wpływ miała także życzliwość i otwartość gospodarzy oraz bibliotekarze z innych krajów europejskich biorący udział w programie Erasmus Plus. Poza swoimi niezaprzeczalnymi walorami kulturalnymi i turystycznymi stolica Czech z pewnością może być polecana także

7 | Efekty zagranicznych staży bibliotekarzy. Publikacje i prezentacje pracowników Biblioteki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Renata Ciesielska-Kruczek, Biblioteka Instytutu Neofilologii - Sekcja angielska. Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

jako doskonałe miejsce szkolenia dla bibliotekarzy.”[22] Uczestnicy, bazując na posiadanej już wiedzy, poddają analizie tematy i wypracowują odpowiednie wnioski. Podczas omawiania bibliotecznych zadań, problemów i zagadnień następuje wymiana pomysłów i rozwiązań.

Bibliotekarz - obserwator, ambasador, turysta

Na ocenę odbytych staży składa się bardzo wiele czynników: ich organizacja, dostosowanie programu do indywidualnych potrzeb uczestników, atmosfera przyjęcia i zaangażowanie strony przyjmującej. Jakie elementy decydują o wyborze przez bibliotekarzy kierunków i ośrodków, do których aplikują? Odpowiedź znajdziemy m.in. w tekście Gabrieli Meinardi: „Dla romanisty-bibliotekarza wybór tego ośrodka uniwersyteckiego nie mógł okazać się bardziej trafny. Uniwersytet Paris 3 nazywany jest bowiem „uniwersytetem bibliotek” i na miejscu łatwo było się przekonać, dlaczego zasłużył na to miano.”[23] Artykuły są źródłem informacji dla osób zdecydowanych na odbycie stażu, są rekomendacją wybranych miejsc: „Zastanawiając się gdzie pojechać na szkolenie w ramach programu Erasmus warto wziąć pod rozwagę stolicę Austrii. W bibliotekach licznych szkół wyższych mających swoją siedzibę w Wiedniu jest bowiem co podpatrywać!” [24]

Uczestnictwo w programie Erasmus zachęca do samodzielnego poszukiwania interesujących placówek, wykorzystywania nabytej wiedzy oraz wzbogacanie doświadczeń naukowych i osobistych beneficjentów. Poczucie własnej skuteczności odnosi się do wiary w zdolności zorganizowania i wykonywania czynności niezbędnych do osiągnięcia wyników. A „wiara w skuteczność jest produktem poznawczym, wynikająca z przetwarzania różnorodnych źródeł informacji uzyskanych w wyniku działania, obserwacji, uczenia się, perswazji społecznej i interpretacji stanów emocjonalnych”. [25]

Dla bibliotekarzy BG UP udział w Erasmusie był impulsem do działalności publicystycznej, a zdobyta wiedza wykorzystywana jest również w trakcie wystąpień konferencyjnych. Jednak korzyści odnoszą nie tylko uczestnicy projektów, ale ich udział przynosi też określony pożytek na poziomie instytucjonalnym poprzez budowanie międzynarodowych partnerstw, udoskonalanie oferty dydaktycznej, rozwijanie nowych metod edukacji kompetencji informatycznych i importowanie zagranicznych rozwiązań do polskich bibliotek.

Prezentacje w cyklu Seminaria Biblioteki Głównej UP [26]

Informacje zgromadzone podczas stażu prezentowane są w formule systematycznych seminariów dla pozostałych pracowników Biblioteki UP oraz zainteresowanych studentów Instytutu Nauk o Informacji. W omawianych latach 2010-2016 na seminariach Biblioteki Głównej UP zostało wygłoszonych 12 prezentacji dotyczących wyjazdów zagranicznych, w których uczestniczyło 21 bibliotekarzy. Spotkania seminaryjne prezentują biblioteki zagraniczne, ich aktywność naukową, kulturalną i edukacyjną, są też zachętą do zorganizowania własnego pobytu za granicą. Treści dotyczące bibliotek uzupełnia wizualna forma przekazu - liczne fotografie lub krótkie filmy np. wirtualne zwiedzanie placówek.

Jak podkreślają prelegenci, możliwość odbycia tygodniowego stażu w zagranicznej bibliotece uczelnianej jest dodatkowym impulsem do wzmożonej pracy, mającej na celu odpowiednie przygotowanie takiego wyjazdu, doskonalenie umiejętności językowych. Efektywnie zaplanowany pobyt umożliwi zdobycie wszechstronnej i cennej wiedzy na temat zarówno goszczącej biblioteki, jak i kraju, co ma wpływ na szeroko pojęty rozwój zawodowy i osobowy. Warto zwrócić uwagę, iż tematyka ujęta w prezentacjach zakreśla ogólny rys historyczny, opisuje zbiory, usługi oraz wychodzi poza ramy zawodowe. Z pewnością zagwarantowany pracownikowi przyjeżdżającemu do danej uczelni zorganizowany program szkoleń indywidualnych, spotkań, rozmów i dyskusji jest inspirujący dla bibliotekarzy poszukających nowych tematów swej działalności publicystycznej.

Zakończenie

Analiza zawartości treściowej tekstów opublikowanych przez bibliotekarzy Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie w latach 2010-2016 w czasopismach bibliotekarskich na temat zagranicznych staży bibliotecznych dowodzi ich aktywności i kreatywności. W publikacjach autorzy łączą lekturę źródeł i opracowań z własnymi wrażeniami i spostrzeżeniami, uzupełniając je o treści rozmów z bibliotekarzami. W publikowanych artykułach dominowało podejście praktyczne, brak wykorzystania formy wywiadu, pomimo iż staże opierają się na spotkaniach, rozmowach, dyskusjach, w których konwersacja jest dominującą formą przekazywania treści.

Zauważyć można wpływ pobytów za granicą na aktywność publicystyczną. Prawie każdy wyjazd studyjny został opisany, co dowodzi, że bibliotekarze UP chętnie dzielą się swoją wiedzą, doświadczeniem, pomysłami. „Program Erasmus dobrze spełnia cele, do których został powołany - ma pomagać w zwiększeniu kompetencji, pogłębianiu wiedzy, nabywaniu pewności siebie i pokonywaniu stereotypów.”[27] Dzięki działalności publicystycznej bibliotekarze realizują swoje aspiracje zawodowe i naukowe. Efektem zaangażowania pracowników bibliotecznych w trakcie odbywanych staży są liczne publikacje, prezentacje, wygłaszane referaty i wykorzystanie zdobytej wiedzy w pracach naukowych i popularnonaukowych. Zwłaszcza intensywne i pozytywne doświadczenie, jakim jest pobyt w zagranicznej bibliotece oraz odczucie własnej skuteczności wpływa na podniesienie samooceny i jest inspiracją do działalności publikacyjnej. Program Erasmus to otwarcie na świat ludzi, kultur, języków, to olbrzymi wkład w doskonalenie zawodowe bibliotekarzy.

Przypisy:

- [1] *Bibliotekarz w dalekiej podróży* [Joanna Burska], „Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski”, [online], 2013, nr 3-4, s. 57 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: https://issuu.com/wbp_w_olsztynie/docs/bwm_3-4_2013.
- [2] *Erasmus w Polsce, Polska w Erasmusie. Publikacja wydana z okazji 25-lecia programu* [online], 2012 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.erasmus.org.pl/sites/erasmus.org.pl/files/publikacje/Erasmus%20w%20Polsce,%20Polska%20w%20Erasmusie.%20Publikacja%20wydana%20z%20okazji%2025-lecia%20programu.pdf>.
- [3] M. Błach, *Działalność edukacyjna Biblioteki Uniwersytetu Londyńskiego : komunikat*. In S. Skórka (red. nauk.), E. Piotrowska (współpr.), *Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej : funkcje i wyzwania w XXI wieku*, Kraków, 2013, s. 145-155; R. Ciesielska-Kruczek, *Edukacyjna działalność bibliotek uniwersyteckich w Hiszpanii na przykładzie Biblioteki Uniwersytetu w Sewilli*. In S. Skórka (red. nauk.), E. Piotrowska (współpr.), *Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej : funkcje i wyzwania w XXI wieku*, Kraków, 2013, s. 135-144; R. Ciesielska-Kruczek, *Transformacje w bibliotekach hiszpańskich. Biblioteki Sewilli*. In D. Konieczna (red.), *Biblioteka otwarta na zmiany : Ogólnopolska Konferencja Naukowa : Olsztyn, 20-22 września 2010 r. : materiały konferencyjne*, Olsztyn, 2011, s. 129-142; E. Piotrowska, *Biblioteki austriackich szkół wyższych*. In D. Konieczna (red.), *Biblioteka otwarta na zmiany : Ogólnopolska Konferencja Naukowa : Olsztyn, 20-22 września 2010 r. : materiały konferencyjne*, Olsztyn, 2011, s. 143-149.
- [4] M. Błach, *Erasmusowe kierunki - Sewilla*, „Konspekt”, 2014, nr 3, s. 111.
- [5] M. Stachnik, *Biblioteka Uniwersytecka w Valladolid - historia i współczesność*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2016, nr 10 [dostęp: 2016-12-30]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/164/162>.
- [6] M. Błach, *Erasmusowe kierunki - Sewilla*, „Konspekt”, 2014, nr 3, s. 105-112; R. Ciesielska-Kruczek, *Biblioteka Uniwersytetu w Coimbrze*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2015, nr 7 [dostęp: 2016-12-30]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/110/118>.
- [7] R. Ciesielska-Kruczek, *Biblioteka Uniwersytetu w Coimbrze*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2015, nr 7 [dostęp: 2016-12-30]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/110/118>.
- [8] M. Błach, *Kongres bibliotekarzy europejskich*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2015, nr 7 [dostęp: 2017-03-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/107/106>.

- [9] E. Piotrowska, *Biblioteka Uniwersytetu w Almerii - sprawozdanie z pobytu w ramach programu Erasmus*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2013, nr 3 [dostęp: 2017-03-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/41/41>.
- [10] R. Ciesielska-Kruczek, *Edukacyjna działalność bibliotek uniwersyteckich w Hiszpanii na przykładzie Biblioteki Uniwersytetu w Sewilli*. In S. Skórka (red. nauk.), E. Piotrowska (współpr.), *Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej : funkcje i wyzwania w XXI wieku*, Kraków, 2013, s. 135-144.
- [11] D. Witczak, K. Sobkowiak, *W przestrzeni wiedzy, czyli z wizytą w Bibliotece Uniwersytetu w Stavanger*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2013, nr 4 [dostęp: 2017-03-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/57/57>.
- [12] K. Olesiak, P. Milc, *Biblioteka na krańcu Europy - relacja z wizyty na Universidade dos Açores*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2014, nr 6 [dostęp: 2017-03-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/97/90>.
- [13] B. Krasieńska, M. Górski, *Działalność Oddziału Digitalizacji Biblioteki Publicznej Atatürk Kitaplığı, Stambuł, Turcja*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2015, nr 8 [dostęp: 2017-03-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/124/122>.
- [14] E. Piotrowska, R. Zając, *Biblioteki w Stambule*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2015, nr 7 [dostęp: 2017-03-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/105/107>.
- [15] M. Błach, B. Krasieńska, A. Więk, *„Bibliotekarze Podróżują” - wystawa w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2016, nr 9 [dostęp: 2017-03-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/151/152>.
- [16] M. Stachnik, *Francuska Biblioteka Narodowa : wizyta z przewodnikiem*, „Konspekt”, 2011, nr 3, s. 84-87.
- [17] E. Piotrowska, *Austriacka Biblioteka Narodowa w Wiedniu*, „Biuletyn EBIB”, [online], 2011, nr 8 [dostęp: 2017-03-17]. Dostępny w World Wide Web: http://www.ebib.pl/images/stories/numery/126/126_piotrowska.pdf.
- [18] M. Błach, *Rajska biblioteka - Buechereien Wien*, „Bibliotekarz”, 2015, nr 1, s. 32-35.
- [19] R. Ciesielska-Kruczek, *Biblioteka Marsha w Dublinie, najstarszą biblioteką publiczną w Irlandii*, „Poradnik Bibliotekarza”, 2016, nr 1, s. 10-13.

- [20] B. Sorbjan, *Centrum Informacyjne Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zurychu (Informationszentrum der Pädagogische Hochschule Zurich)*. *Wyjazd na staż szkoleniowy w ramach Erasmusa*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2012, nr 2 [dostęp: 2017-03-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/27/27>.
- [21] M. Błach, *Wiedź - perspektywa bibliotekarza*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2014, nr 6 [dostęp: 2017-03-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/92/92>.
- [22] B. Mleko, A. Więć, G. Koźma, *Praskie biblioteki - relacja z wizyty w Bibliotece Centralnej Uniwersytetu Karola w Pradze*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2015, nr 8 [dostęp: 2017-03-17]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/131/131>.
- [23] G. Meinardi, *W Sorbonne Nouvelle Paris 3 - "uniwersytecie bibliotek"*, „Konspekt”, 2011, nr 3, s. 80-83.
- [24] M. Błach, *Wiedź - perspektywa bibliotekarza*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2014, nr 6 [dostęp: 2016-12-30]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/92/92>.
- [25] V. Jacobone, G. Moro, *Evaluating the impact of the Erasmus programme : skills and European identity*, „Assessment & Evaluation in Higher Education”, [online], 2015, Vol. 40, iss. 2, p. 309-328 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://dx.doi.org/10.1080/02602938.2014.909005>.
- [26] Wykaz prezentacji: B. Sorbjan - *Obraz Centrum Informacyjnego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zúrichu - z wyjazdu w ramach programu Erasmus* (2013); M. Idzior, J. Tłaćka - *Biblioteki wileńskie – tradycja i nowoczesność : relacja ze stażu szkoleniowego w Litewskim Uniwersytecie Pedagogicznym w Wilnie* (2013); P. Milc, K. Olesiak - *Z wizytą na Uniwersytecie w La Lagunie (Teneryfa) - reminiscencja z wyjazdu* (2013); M. Błach - *Erasmusowe cele - Sewilla. Sprawozdanie z udziału w VI Międzynarodowym Tygodniu zorganizowanym przez Universidad de Sevilla w dniach 6- 10 maja 2013* (2014); D. Witczak, K. Sobkowiak - *W przestrzeni wiedzy, czyli z wizytą w Bibliotece Uniwersytetu w Stavanger* (2014); K. Olesiak, P. Milc - *Biblioteka na krańcu Europy - relacja z wizyty na Universidade dos Açores* (2014); M. Błach - *Wiedź z perspektywy bibliotekarza* (2015); E. Piotrowska, R. Zajęc - *Biblioteki w Stambule* (2015); R. Ciesielska-Kruczek - *Biblioteki Dublinia* (2015); E. Piotrowska, S. Skórka - *Biblioteki w Szwecji. Reminiscencje z wyjazdu studyjnego bibliotekarzy* (2015); B. Mleko, A. Więć, G. Koźma - *Szlakiem praskich bibliotek - relacja ze stażu zawodowego w ramach programu Erasmus* (2016); R. Ciesielska-Kruczek, E. Piotrowska - *Biblioteki Póónocnych Włoch* (2016).

[27] *Program milionów szans*, „Europa dla Aktywnych”, [online], 2016, nr 1, s. 2 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: http://www.eurodesk.pl/sites/eurodesk.pl/files/publication/6948/europa_dla_aktywnych_nr_1_20_2016.pdf.

Bibliografia:

- [1] *Bibliotekarz w dalekiej podróży* [Joanna Burska], „Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski”, [online], 2013, nr 3-4, s. 57 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: https://issuu.com/wbp_w_olsztynie/docs/bwm_3-4_2013.
- [2] Błach M., *Erasmusowe kierunki - Sewilla*, „Konspekt”, 2014, nr 3, s. 105-112.
- [3] Błach M., *Kongres bibliotekarzy europejskich*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2015, nr 7 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/107/106>.
- [4] Błach M., *Rajska biblioteka - Buechereien Wien*, „Bibliotekarz”, 2015, nr 1, s. 32-35.
- [5] Błach M., *Wiedeń - perspektywa bibliotekarza*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2014, nr 6 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/92/92>.
- [6] *Erasmus w Polsce, Polska w Erasmusie. Publikacja wydana z okazji 25-lecia programu* [online], 2012 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.erasmus.org.pl/sites/erasmus.org.pl/files/publikacje/Erasmus%20w%20Polsce,%20Polska%20w%20Erasmusie.%20Publikacja%20wydana%20z%20okazji%2025-lecia%20programu.pdf>.
- [7] Jacobone V., Moro G., *Evaluating the impact of the Erasmus programme : skills and European identity*, „Assessment & Evaluation in Higher Education”, [online], 2015, Vol. 40, iss. 2, p. 309-328 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://dx.doi.org/10.1080/02602938.2014.909005>.
- [8] Krasieńska B., Górski M., *Działalność Oddziału Digitalizacji Biblioteki Publicznej Atatürk Kitaplığı, Stambuł, Turcja*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2015, nr 8 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/124/122>.

- [9] Meinardi G., *W Sorbonne Nouvelle Paris 3 - "uniwersytecie bibliotek"*, „Konspekt”, 2011, nr 3, s. 80-83.
- [10] Mleko B., Więk A., Koźma G., *Praskie biblioteki - relacja z wizyty w Bibliotece Centralnej Uniwersytetu Karola w Pradze*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2015, nr 8 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/131/131>.
- [11] Olesiak K., Milc P., *Biblioteka na krańcu Europy - relacja z wizyty na Universidade dos Açores*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2014, nr 6 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/97/90>.
- [12] Piotrowska E., *Austriacka Biblioteka Narodowa w Wiedniu*, „Biuletyn EBIB”, [online], 2011, nr 8 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: http://www.ebib.pl/images/stories/numery/126/126_piotrowska.pdf.
- [13] Sorbjan B., *Centrum Informacyjne Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zurychu (Informationszentrum der Padagogische Hochschule Zurich). Wyjazd na staż szkoleniowy w ramach Erasmusa*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2012, nr 2 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/27/27>.
- [14] Stachnik M., *Biblioteka Uniwersytecka w Valladolid - historia i współczesność*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2016, nr 10 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/164/162>.
- [15] Stachnik M., *Francuska Biblioteka Narodowa : wizyta z przewodnikiem*, „Konspekt”, 2011, nr 3, s. 84-87.
- [16] Witczak D., Sobkowiak K., *W przestrzeni wiedzy, czyli z wizytą w Bibliotece Uniwersytetu w Stavanger*, „Biblioteka i Edukacja”, [online], 2013, nr 4 [dostęp: 2017-02-24]. Dostępny w World Wild Web: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/view/57/57>.

Informacja o autorce:

mgr Renata Ciesielska-Kruczek - kustosz dyplomowany, kierownik Biblioteki Instytutu Neofilologii - Sekcji angielskiej Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie; e-mail: renata.ciesielska-kruczek@libpost.up.krakow.pl; tel. 12 662 69 57.